

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovni uradu v Ljubljani 11.953. — Štev. telefona 552. Naročnina za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za inozemstvo D 90.—. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 22. aprila 1922.

ŠTEV. 48.

List stane od 1. marca 1922:

celoletno Din. 75.—, t. j. (K 300.—);
polletno Din. 37.50, t. j. (K 150.—);
četrtletno Din. 18.75, t. j. (K 75.—);
mesečno Din. 6.25, t. j. (K 25.—).

VABILO

na

tretji redni občni zbor Zveze gremijev in trgovskih zadrug za Slovenijo v Ljubljani, ki se vrši

v soboto, dne 29. apr. t. l. ob 1/24. uri v sejni dvorani posojilnice v Celju

s sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav načelnika Zveze in otvoritev občnega zbora.
2. Poročilo tajništva o delovanju Zveze v drugem poslov. letu.
3. Poročilo blagajnika o zaključku za leto 1921 in o proračunu za l. 1922.
4. Poročilo pregledovalcev računov.
5. Sklepanje o predlogih v zmislu § 12, točke 4 zveznih pravil.
6. Slučajnosti.

Udeležba na občnem zboru je dovoljena samo delegatom gremijev in zadrug, ki so včlanjeni pri Zvezi, v zmislu določb čl. 10, zveznih pravil.

Zveza pozivlja vse gremije in zadruge, da se po svojih delegatih polnoštevilno udeležijo občnega zbora.

V Ljubljani, dne 13. aprila 1922.

Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo, Ljubljana.

VABILO

na

tretji vseslovenski trgovski shod, ki se vrši

v nedeljo, dne 30. aprila t. l. ob pol 9. uri zjutraj

v veliki dvorani Narodnega doma v Celju.

Dnevni red:

1. Problem sanacije valute. Poroča ravnatelj zadrugne zveze Janko Lesničar.
2. Aktualna prometna vprašanja. Poroča I. Mohorič.
3. Organizacija trgovskih zvez. — Poroča ravnatelj Franc Marinšek.
4. Reforma davkov in carinskih zakonov. Poroča dr. Božič.
5. Gospodarska politika in pobijanje draginje.
6. Slučajnosti.

Udeležba trgovskega shoda je dolžnost vsega organiziranega trgovstva v Sloveniji, da si začrta program delavnosti za tekoče leto in precizira svoje stališče v vseh javnih in gospodarskih vprašanjih. Udeležbo je prijaviti pripravljalnemu odboru trgovskega gremija v Celju, ki bo skrbel za prenočišča zunanjih udeležencev.

V Ljubljani, dne 13. aprila 1922.

Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo, Ljubljana.

Železniška polemika.

V zadnjem času se je v našem časopisu precej obširno razpravljalo o železniških vprašanjih. Slovenski Narod je prinesel dva različna članka o vprašanju državnih ali privatnih železnic, dalje ing. Ihlov članek o razdelitvi voznega parka bivše monarhije. Jutro je prineslo članek o dodatnih dobavnih rokih kot odgona naš protest proti podaljšanju dobavnih rokov v Sloveniji in pa ing. Klodičev članek o vzrokih slabega stanja državnih železnic. Končno je zelo zanimiva obsežna interpelacija poslanca I. Deržiča, ki jo je v celoti objavila Jugoslavija in ki nudi mnogo zanimivega gradiva za študijo našega železniškega vprašanja.

Zanimivo je, da se nas je v članku o dodatnih dobavnih rokih podučilo, da pravzaprav ministrstvo saobračaja zasluži pohvalo za nove dobavne roke, ker so se s tem dobavni roki na Hrvaškem celo skrajšali. Za ta poduk se lepo zahvaljujemo že z ozirom na to, da so se za Slovenijo dobavni roki po novem podaljšali, namesto da se likvidirajo. Člankar se čudi, da se šele sedaj trgovstvo razburja radi dobavnih rokov, ko so že toliko časa v veljavi. Ako bi bil bolj pazljivo čital, ugotovil bi bil lahko v našem članku v »Trgovskem listu«, da je trgovstvo že junija meseca 1919. leta potom trgovske zbornice zahtevalo likvidacijo dodatnih dobavnih rokov. Na to zahtevo, kakor tudi na poznejše urgence pa ni dalo ministrstvo saobračaja do danes nikakega odgovora.

Dodatni dobavni roki so izvor korupcije na železnici. Blago, ki bi lahko dospelo v enem tednu iz Vojvodine v Slovenijo, se na prvem križišču odpne od vlaka, češ, da je stroj preobtežen in ostane tam toliko časa, da spremljevalec ali lastnik blaga doseže z merodajnimi faktorji sporazum glede nadaljnjeprevoza. Po doseženem sporazumu, ki stane precejšnje svote, ni stroj več preobtežen in gre vse v redu do drugega križišča naprej. Gospodje, ki si še upajo danes zagovarjati te dobavne roke, zagovarjajo korupcijo, ki se je vsled teh dobavnih rokov morala razviti in ki dela sanaciji prometa največje ovire.

G. podravnatelj inž. Klodič nam je v svojem članku podal vrsto dragocenih ugotovitev, od katerih je za nas najvažnejša ta, da kvalificirano uradništvo v vedno večji meri zapušča državno službo. Pri južni železnici pa se osebje pri istih plačah množi in ima veselje do dela. Pojasnilo k temu je prinesel Slovenski Narod par dni pozneje v dopisu iz železniških krogov.

Inž. Klodič pravi, da potrebujejo državne železnice denar, denar in zopet denar. Ni jim to odrekamo, ker z denarjem ne znajo gospodariti. — Računska služba državnih železnic je v takem zastanku in tako pomanjkljivo organizirana, da sploh ni v stanju podati zanesljivega pregleda o gospodarskem stanju, eksploativnega omrežja. Tudi obratne statistike še po treh letih nimamo. Imamo delavnice državnih železnic v državi, ki nimajo nobenega inventarja. Ne smemo zvedeti, koliko vagonov je prišlo iz Nemčije na račun reparacije, na katere proge in zakaj so bili dirigirani.

Smo v nevarnosti, da inozemstvo sploh prekine vse prometne stike z nami, ker nimamo točnega obračuna za najemino tujih vagonov, ki kurzirajo po naši državi in katero je treba plačati v frankih. Kakšno gospodarstvo je to, da stoji n. pr. v Brodu včasih do 200 vagonov z inozemskim blagom in čaka na prekladanje tovorov po mnogo dni, včasih po cele tedne. Koliko milijonov škode in koliko stotisočev nepotrebnih izdatkov nastaja tu trgovstvu in upravi državnih železnic. Mar tudi to samo radi pomanjkanja denarja! Kaj se ministrstvo briga za organizacijo administracije, za knjigovodstvo, za kontrolo dohodkov, ko mu je glavna stvar delati načrte in trasirati železnice, ki jih niti deseta generacija zanamcev ne bo gradila. V komercijelnem oddelku ministrstva sedijo eni štirje gospodje, od katerih je polovica vedno odsotna na konferencah, in predlagaj ali urgiraj kar hočeš, vse obleži nerešeno. Tako gospodarstvo se ne more in ne sme nadaljevati. Mi za železnico ne rabimo edinole denarja, marveč predvsem nujno administrativnega organizatorja.

G. Klodičev članek nas pripravlja na povišanje tarif in dokazuje, kako neznatne svote pomeni povišanje tarif v primeri z današnjimi cenami blaga. Uvidevamo, da se pri tolikem padcu valute, kakor smo ga doživeli lansko leto, ne da shajati z istimi tarifami. Vendar se nikakor ne moremo strinjati z nazori finančnega ministra, ki pravi, da naj se železnice iz obratnih dohodkov restaurirajo. Na ta račun se je na škodo prečanskega omrežja že itak v preteklih treh letih preveč grešilo. Zato je skrajni čas, da se tudi prečanskim pokrajinam posveti polna pažnja. Neokusno pa je povdarjanje gd. ing. Klodiča, da bodo železnice boljše, ko se bodo državljani poboljšali. Naši gospodarski krogi so pravočasno opozarjali, prosili in rotili ministrstvo saobračaja toda tamošnji referenti so ostali neizprosnih gluhi fatalisti. Treba je bilo dvigniti močan krik po celi državi, da se je zgodilo vsaj to, kar se je sploh zgodilo. Ako bi bili strankarji v parlamentu imeli malo več gospodarske inteligence in malo manj nepotrebnih puhlih fraz, da bi se bili posvetili tretiranju železniških vprašanj, bi bila situacija danes precej boljša. Tako pa trati voljeno narodno zastopništvo čas in državni denar z osebnimi aferami in intrigami, medtem ko gospodarskim vprašanjem sploh ni doraslo.

Ministrstvo saobračaja pa tudi ne čuti potrebe niti ne uvideva koristi, ki bi jo imelo, ako bi si ustvarilo iz zastopnikov gospodarskih krogov železniški svet. Koliko inicijative, koliko praktične informacije, koliko podpore javnosti bi si bilo s tem vstvarilo, in koliko bi bilo razbremenilo odgovornost za obstoječe prometne razmere.

Inž. Ibl razlaga v obširnejšem članku delo repartijske komisije za razdelitev parka bivše monarhije. Članek je splošno informativen in dela na nas vtis, da bo ta komisija, kakor vse druge zavlačevala rešitev raznih vprašanj do neskončnosti. Tudi v tem oziru bi bila potreba remedure, ki pa jo naši zastopniki ne morejo napraviti. Bolj zanimivo bi

bilo, ako bi bil gd. inž. Ibl navedel nekoliko statističnih podatkov o bivšem avstrijskem parku, omrežju nasledstvenih držav, razdelilnem ključu in rezultatih dosedanjih popisov vagonov, ki so se že opetovano po vseh državah izvršili, iz katerih bi si človek vsaj lahko napravil približno sliko o obsegu repartitije. Upamo, da nam bo gd. Ibl s temi podatki morda vsaj naknadno ustregel.

Gd. Deržičeva interpelacija je zanimiva, ker je v njej izražena sodba železničarja-praktika o nedostatkih v naši železniški upravi. Njegova kritika se obrača predvsem na organizacijo in delovanje ministrstva in generalne direkcije železnic. Kritika je konkretna in naravnost uničujoča, ter nam slika neodgovorno lahko-mišljenost v vrhovni upravi tega najvažnejšega gospodarskega resorta. Zato je tem žalostnejše dejstvo, ki ga konstatira dr. Kukovec v Taboru, da je skupščina radi tega, ker nima gd. Deržič zaslobe v nobenem večjem parlamentarnem klubu, prešla preko njegovih izjav na dnevni red. To je ponovni dokaz strankarske skrajnosti, da se zopet stvar zamenja z osebo in se tudi najvažnejšemu vprašanju ne posveti nobene pažnje, ako ga je sprožil slučajno pripadnik druge stranke. Tako postopanje je za naše gospodarsko življenje pogubonosno in radi tega vsega obsojanja vredno.

Vsi članki so nas uverili o pravilnosti stališča, ki smo ga doslej zastopali dosledno v železniških vprašanjih, ker so nam samo prinesli nove dokaze in gradivo. Zato bi bilo železi, da se započeto delo nadaljuje, da javnost tekop kritike pride do jasne sodbe, zakaj se gre.

Dobavne kvalitete za borzno trgovino.

Predmeti, s katerimi se trguje na borzah, morajo biti nadomestni. — Predmet, ki je take kakovosti, da se nikakor ne da nadomestiti z drugim predmetom, ni prikladen za borzni promet. Tudi na običajnem, navadnem trgu ne bo nikdo kupil tak predmet, ne da bi se prej prepričal o njegovi kvaliteti. Iz tehničnih ozirov pa je izključeno, da bi se moglo prnesti predmete, s katerimi se trguje na borzi, na borzo samo, tudi bi s tem izgubila borza svoj bistveni značaj, ki obstoji ravno v tem, da se na njej trguje o neprisotnih predmetih, kar tvori ob enem tudi najvažnejšo razliko med borzo in navadnim trgom. Da bi se pa omogočila tudi trgovina takih predmetov, ki so lahko najrazličnejše kvalitete, kakor n. pr. kava, žito, bombaž itd., je v borznih statutih posameznih borz določena za pojedine predmete gotova dobavna kvaliteta. Fiksiranje take dobavne kvalitete se vrši po dveh metodah:

a) s tem, da se določijo gotove kakovosti, katere mora imeti blago;

b) s tem, da se določi gotov tip (standard), to je nekak vzorec, kateremu mora blago odgovarjati.

Prvo metodo se uporablja pri določanju dobavne kvalitete za žito. — Tako določa n. pr. statut borze za blago in vrednote v Zagrebu, da se ne sme dobavljati žito, koje ni zdravo, koje ni na običajen način rešeta-

no, ki ni od zadnje žetve ali ki je tudi samo pomešano z žitom prejšnje žetve, izvzemši primer, ako je prodajalec izrecno opozoril kupca na te okolnosti. Nadalje določa tudi statut zagrebske borze, da mora znašati kvalitetna trgovina žita po hektolitru (izvzemši prodajo po vzorcu, ali ako se je določilo kako drugače). — Pri pšenici 75 kilogramov, pri rži 70 kilogramov, pri pivarniškem ječmenu 63 kilogramov, pri ječmenu 60 kilogramov, pri ovsu 40 kilogramov.

Pri tem pa bi bilo povdarjati, da te dobavne kvalitete niso nikdar stabilne, neizpremenljive enote. Pojm dobavne kvalitete ni stabilna veličina, ampak se v krajših ali daljših periodah spreminja. Tako zavisi dobavna kvaliteta žita od kakovosti vsakoletne žetve in je od povprečne kakovosti žetve odvisno, kako žito pripada pod »dobro« žito v smislu statuta. Na hamburški kavini borzi je določena gotova dobavna kvaliteta za kavo pod imenom »good average Santos« (srednje dobri Santos). Ta dobavna kvaliteta mora vsebovati najmanj 2/3 superior (najfinejšega), 1/3 good (dobre) in 1/3 regular (redne, navadne). Kaj pa je razumeti pod superior, good in regular, se določi na borzi v Hamburgu vsako leto z ozirom na kvaliteto letine.

Za blago, čegar kvaliteta je odvisna od letine, se navadno določajo tipi ali »standardi«. Velike trgovske tvrdke, ki trgujejo na mestih, kjer so borze, določajo vsakoletno »standard« v obliki navadnih vzorcev, katere se vzame iz blaga, koje prinašajo parniki iz inozemstva. Tako nahajamo za različne vrste pšenice, bodisi radi kvalitete, bodisi radi posebnih lastnosti več »standardov« ali tipov, na katere se opira trgovina na borzi.

V Berlinu je pripuščena določitev »standardov« društvu trgovcev z žitom in s produkti. Ako dospje v Hamburg ladja z rusko pšenico, vzamejo zapriseženi veščaki od uvožene pšenice več vzorcev, katere odpošljejo standardni komisiji v Berlin. Standardna komisija, obstoječa iz 7 članov, pomeša vse poslane vzorce ter določi na tak način »standard« ali tip, ki služi za bazo pri arbitraži. »Standard« se spremeni, ako je sprememba z ozirom na novo letino potrebna. Enaki tipi se pa določajo tudi za domače pridelke. Tako fiksirajo n. pr. veščaki za moko, ki so za to določeni in zapriseženi od trgovinske zbornice v Berlinu, tipe za rženo moko št. 0 in št. 1.

Tipi, ki se določijo za gotovo blago na eni borzi, se pa razlikujejo od tipov, ki se določijo za isto blago na drugi borzi. Berlin ima n. pr. za rž in pšenico druge dobavne kvalitete nego jih ima Manhajm. Ravno tako diferirajo tipi na svetovnih borzah za kavo. Najslabši tip ima Newyorška borza, hamburška ima za kavo srednji tip, a za najboljšega slovi tip borze za kavo v Havru. Določitev kvalitete ni lahka, ker se je treba pri tem ozirati na dvoje različnih interesov, to je na interese borze in interese kupovalcev ali konsumentov. Ako se preveč poviša dobavno kvaliteto, tedaj se naravno zmanjša kvantum blaga, pripravnega za borzni promet, ki se potemtakem omeji. Ako se pa določijo tipi z zelo nizko kvaliteto, trpi zbog tega produkcija in konsum. Ako primerjamo tipe, ki so danes običajni s tipi, ki so bili običajni pred dobo let, vidimo, da imajo tipi tendenco za porast. Zgodovina borzne trgovine z blagom priča, da se je dobavna in standartna kvaliteta tekom časa dvignila. To je z ene strani odvisno od produkcije, z druge strani pa so to povzročile vedno rastoče zahteve konsumentov.

Lep primer za določanje tipov nam nudi trgovina z bombažom. Pri trgovini z bombažem je merodajen tip, katerega določi društvo za bombaževno trgovino v Liverpoolu. Ta tip se določi vsako leto; določijo ga liverpulski mešetarji, sporazumno z inozemskimi trgovci in tega tipa se poslužujejo vse svetovne borze, ki trgujejo z bombažem, z izjemo one v Marseille in v Havru. Edino na teh dveh borzah, kjer veljajo za trgovino

z bombažem posebni, tam določeni tipi.

Določitev borznih dobavnih kvalitete je potreben predpogoj za vrsto poslov, ki igrajo na borzah zelo važno vlogo in o katerih bomo pozneje slišali, za termiske posle. Ako ni mogoče določiti tipa za gotovo blago, so termiski posli glede tega blaga izključeni. Dejstvo, da igra na največjem žitnem trgu na svetu, v Londonu termiski posel glede žita zelo neznatno ulogo, je posledica tega, da se trguje tam z žitom najrazličnejših kvalitete, ki prihaja iz vseh delov sveta, tako, da nahajamo tam tako raznovrstno blago, da je nemogoče določiti enotnega tipa.

Dr. Ciril Pfeifer:

Gospodarske in pridobitne zadrage ter obrtni red.

(Nadaljevanje.)

Treba je še omeniti § 13 a, 6. odstavek obrtnega reda, ki navaja poslovanje gospodarskih in pridobitnih zadrug med onimi strokovnimi opravili trgovskega prometa, ki ne spadajo pod določbe obrtnega reda. Ta naredba je povsem nerazumljiva in se da tolmačiti samo kot direktna pogreška (nekak lapsus calami), kot posledica pomanjkljivega razmotrivanja vsebine rečenega § pred uzakonjenjem, ali pa kot enostavno prevzetje tedanje prakse. Ker omenja zakon zadrage tukaj le mimogrede in jim ne priznava tega izjemnega stališča dodatno k členu V. ces. patenta z dne 20. decembra 1859 drž. zak. št. 227, ali pa v § 3 obrtnega reda (zak. od 5. febr. 1907, drž. zak. št. 26), vsled tega se pač ne more smatrati, da je z zgornjim določilom izrečena norma, da gospodarske in pridobitne zadrage ne spadajo v območje predpisov obrtnega reda. Razpis trg. ministrstva od 2. febr. 1910, št. 6392 iz 1908, tolmači zgornje tako, da določbe § 13 a/6. o. r. ničesar ne izpreminja na bistvu gospodarskih in pridobitnih zadrug ter na njihovem razmerju do obrtnega prava, ker meni le one zadrage, za katere z ozirom na račun obratovanja ne veljajo obrtni predpisi; nikakor pa se ne da iz tega sklepati, da so sedaj vse gospodarske in pridobitne zadrage izvzete iz območja uporabe obrtnega reda. Poslovanje teh zadrug se mora slej ko prej smatrati za obrtno izvrševano obratovanje, kakor hitro so dani za to vsi kriteriji.

V.

Na podlagi teh izvajanj se da upravičeno trditi, da so kot juridične osebe v zmislu § 3 obrtnega reda vezane na določbe obrtnega reda vse gospodarske in pridobitne zadrage s kakoršnjimkoli imenom, ki izvršujejo obrtoma predmet obrtov tvoreče posle, in sicer ne glede na to, če omejujejo svoj poslovni promet na člane ali ne, in, da izvršujejo vse te zadrage trgovinske obrte tudi dejansko obrtoma, ker so že po pravilih zasnovane kot dobičkanosna podjetja.

Z realiziranjem tega načela se za drugam nalagajo gotove dolžnosti in obveznosti, priznati pa se jim morajo tudi vse pravice, ki jih uživajo drugi obrtniki. Semkaj spada članstvo pri trgovskih gremijih ter volilna pravica za volitve v trgovsko in obrtniško zbornico.

Po § 107 obrtnega reda postane vsak, kdor izvršuje v okraju gremija en ali več trgovinskih obrtov samostojno ali kot zakupnik, že z nastopom trgovine član gremija in mora izpolnjevati dolžnosti, ki so s tem zvezane. Ker zakon ne pripušča izjem, velja to tudi za gospodarske in pridobitne zadrage z značajem obrtnih trgovskih podjetij. Članar v 79. številki »Trgovskega lista« z dne 4. avgusta 1911 sicer trdi, da to striktno interpretiranje nikakor ni pravilno ter, da nasprotuje duhu in namenu genjalne organizacije, ki hoče v prvi vrsti ščititi in podpirati posamezne trgovce, torej predvsem fizične osebe, potom skupnega delovanja v stanskih zadevah. Pravnih oseb z ozi-

rom na § 3 obrtnega reda članar sicer ne izključuje, vendar meni, da zakonodajalec v splošnem ni toliko mislil nanje, ker si vsled svoje glavnične moči lahko same pomagajo, v posebnem pa, da je upošteval samo one organizacije, ki so ustanovljene na strogi komercialni podlagi, kot družbe z o. z. in delniške družbe, nikakor pa da ni mislil na pridobitne in gospodarske zadrage, kmetijska in konzumna društva. Iz tega izvaja, da se mora odklanjati članstvo zadrug, ker sicer se lahko zgodi, da izgubi trgovstvo svojo neodvisnost in mu združništvo zraste preko glave.

Če je to naziranje pravilno, je veliko vprašanje. Predvsem se mora ugotoviti, da niti § 107, niti § 3 obrtnega reda ne pripuščata izjem in da je pripisovanje zgornje intencije enemu ali drugemu brez vsake podlage. Nasprotno; odločba upravnega sodišča z dne 22. novembra 1894, št. 4430 Budw. 8182 priznava članstvo pri obrtnih zadrugah (gremijih) tudi društvom, ne le trgovskim družbam. — Glede tega, kaj je razumeti pod juridično osebo v zmislu § 3 obrtnega reda, bodi opozorjeno na zgornja izvajanja. Namen zadrage (gremija) je, da goji duh skupnosti, da ohranja in povzdiguje stanovsko čast in pospešuje humanitarne, gospodarske in izobrazne koristi svojih članov, imajo današnje zadrage namen varovati interese včlanjenih obrtov. Pa naj je namen gremijev ta ali oni, dejstvo je, da izvršujejo gospodarske in pridobitne zadrage trgovinske obrte in, da utegnejo s svojim poslovanjem tangirati tako interese obrtov kot takih, pa tudi interese poedinih obrtnikov-trgovcev. V prvem oziru je predvsem omeniti vprašanje obrtnih pomožnih delavcev in obrtnih spričeval ter strokovnega vodstva, v drugem pogledu konkurenco. Je li za trgovinske obrte in trgovce ugodnejše, da poslujejo in se razvijajo gospodarske in pridobitne zadrage brez ozira na nje, in je li pri tem manj nevarnosti, da jih na ta način polagoma zaduše, ali pa je v njihovem interesu, da podvržejo zadrage gremijalnim predpisom in uredbam, s čemur dobe vpliv nanje in kar najbolj izravnavajo neenake pozicije v konkurenčnem boju, ni težko reči. Da bi igrale zadrage v gremijih odločujočo vlogo, je pri sedanjem razmerju njihovega števila s številom drugih gremijalnih članov izključeno in tega tudi v bodoče ni pričakovati. Opasnost proti trgovini in trgovcem le v tem, da gremiji s svojim odklonilnim stališčem sami pomagajo zankati uporabo obrtnega reda na gospodarske in pridobitne zadrage, ki bi proste vseh predpisov, vezi in ozirov in na vse mogoče načine favorizirane v doglednem času pobrale trgovcem vse odjemalce in tako uničile trgovce in trgovinske obrte.

Isto, kar glede članstva gremijev, velja glede volilne pravice za trgovsko in obrtniško zbornico. Tozadevno je omeniti odločbi upravnega sodišča od 8. novemb. 1906, št. 11768, Budw. 4744 a in od 17. maja 1907, št. 4548, Budw. 5192 a.

Naša zakonodaja.

V zvezi s člankom »Kaj je z revizijo zakonov in naredb?« v 43. številki Trgovskega lista od 11. aprila 1922, ki kaže na netočnost naše zakonodaje, je potrebno spregovoriti javno še o drugih njenih hibah.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev je ob svojem postanku s posameznimi teritoriji prevzela tudi v njih do tedaj veljavne zakone, ki so si med seboj zelo različni. Že s to različnostjo je ustvarjen težaven pravni položaj tako za urade, kakor za prebivalstvo. Ta težaven položaj, ki preti postati pravi kaos, v katerem se ne bo nihče izpoznal, ne pravnik, še manj pa lajik, se dnevno še slabša z neprestanim izpreminjanjem obstoječih in oktroyiranjem tujih, razmeram v dotičnem teritoriju popolnoma neprikladnih predpisov in s prenašanjem kompetenc. Ne le, da se zgodi pri tem često pogreška v stvari sami, ker se izdajajo predpisi z nelo nepotrebno naglico, brez predidne proučitve obstoječih razmer, brez te

meljite strokovne predelane stvari in brez potrebnega daljšega roka za uveljavljenje predpisov (vacatio legis), vrši se to postopanje včasih celo na formalno nepravilen način. Vse to povzroča pravno nesigurnost ter pri prebivalstvu razburjenje in nevoljo, kakor tudi zginevanje spoštovanja do zakonov, v pravniških krogih zmajevanje z glavo, vpliva slabo na vzgojo pravniškega naraščanja, vstvarja v uradih težave in zmede, v inozemstvu pa diskreditira državo.

Staro pravilo je, da se morejo izpreminjati zakonita določila le potom zakonov, izvzemši zasilne naredbe, ki pa tudi izpreminjajo zakon le na podlagi zakonitega pooblastila in v zakonito predvidenih slučajih ter proti naknadni odobritvi v parlamentu. Pogosto pa se pri nas dogaja, da se zakoni izpreminjajo in ukinjajo z navadnimi naredbami, in to celo s strani do tedaj v stvari nepristojnih ministrstev in brez predloženega sporazuma s pristojnim ministrstvom, zgodi se pa tudi, da se zakoni izpreminjajo potom dogovora med zastopniki raznih ministrstev, se le interno priobčijo posameznim uradom in to niti ne vsem prizadetim uradom. Kot vzgled za prvi primer naj samo na obrtno-pravnem polju služi »Pravilnik o zobotehnikih«, za drugi primer predpis glede kompetenc in postopanja v zadevah elektrifikacije zemlje.

Da se je tudi pri raznih naredbah, ki so jih izdala pokrajinska oblastva, postopalo v tem pogledu precej prostodušno, se ne da tajiti. Kolikor toliko je tukaj opravičljivo, da so bile te naredbe, povečini zasilnega in prehodnega značaja izdane v zmedenih razmerah prvih povojnih let in, da so bile nekatere tudi že ukinjene. Sicer pa smo pri nas manj izdajati naredbe že srečno preboleli.

Res je, da upravnim uradom ne pristojna pravica presojeati veljavnost predpisov, kakor so k temu upravičena sodišča, temveč, da jih morajo brezpogojno vpoštevati, to pa teh predpisov nikakor ne opravičuje in sankcionira.

Dalje je opaziti, da si razna ministrstva brez ovir in brez pravih razlogov prilasčajo pristojnost v zadevah, ki spadajo po zakonu v področja drugih ministrstev, posebno ministrstva za trgovino in industrijo, kar nikakor ni v korist stvari sami in državni upravi in kar tudi krha ugled ministrstva.

Posebno poglavje zasluži zakonodaja, ki jo izvršuje zakonodajni odbor. Ta unicum, ki kaže delanemožnost narodne skupščine, sklepa o važnih vprašanjih v maloštevilnem krogu poslancev, takorekoč pri zaprtih vratih, in ne da bi smatral za potrebno o zakonskem načrtu slišati mnenje javnosti odnose na to primernih in poklicanih faktorjev. Sklep so sicer predložili narodni skupščini, ki pa o njem le enkrat in en bloc glasuje in seveda z večino vsakemu priklama.

Sploh igra skupščina kaj žalostno vlogo in pomeni pravzaprav nepotrebno obremenitev državnih financ. Naloga vsakega parlamenta je, delovati pri zakonodaji in izvrševati kontrolo nad državno upravo. Tega pa naši gg. politiki v skupščini ne poznajo. Ne le, da svedočijo popolno neinteresiranost napram zakonodaji in, da puste, da se na tem polju po poljubnosti eksperimentira, tudi ne izvršujejo nikakega nadzorstva nad pravilnim poslovanjem uprave. Nasprotno škodujejo celo nekateri teh gospodov upravi s tem, da sami ali pa s pomočjo visokih dostojanstvenikov skušajo vplivati ali pa tudi v resnici vplivajo na rešitev zadev v korist svojih strankarskih privržencev, pozabljaje, da morajo tudi poslanci gledati na interes splošnosti in ne le na strankarske koristi in, da so državni uradi in njih uradniki, in sicer od ministra do zadnjega pisarja organi države in ne političnih strank ali posameznih političarjev, ter da morajo kot taki po službeni prisegi, ki velja zopet za vse enako, uradovati objektivno in držeč se gesla, da gre občemu dobru mesto pred osebnimi ali strankarsko koristjo.

Nujno je torej treba priporočati: 1. da se pred izenačenjem zakonov dosedanj predpisi brez nujne potrebe ne izpreminjajo in, da se istotako brez nujne potrebe ne prenaša kompetenc;

2. če se to že mora zgoditi, naj se vsaj izvrši na pravilen način;

3. da posamezna ministrstva že enkrat ugotovijo svoj zakonito določeni delokrog in, da ne pripuščajo poseganja v lastno pristojnost;

4. da se zastopniki v narodni skupščini zavedajo, da imajo predvsem zastopati celokupne državne in narodne interese, ne pa igrati vlogo strankarskih eksponentov in, da če že ne nameravajo državni upravi koristiti, naj ji vsaj ne škodujejo.

Izvoz in uvoz.

Izvoz ječmena iz Češkoslovaške. V jeseni preteklega leta je bilo na Češkoslovaškem 30.000 vagonov ječmena na razpolago za izvoz. Vsled neugodnih prometnih razmer se je pa izvozil le neznamen del te količine. Po ugotovljenih produktih se nahaja na Češkoslovaškem še danes 15.000 vagonov ječmena pretekletе žetve, za katero je izdano izvozno dovolilo.

Cehoslovaška trgovina z Italijo. Po službenih podatkih je Cehoslovaška uvozila iz Italije blaga leta 1919 za 728.000.000 Kč, a izvozila v Italijo za 214.000.000 Kč. Leta 1920 je uvoz iz Italije znašal 660.000.000 Kč, a izvoz v Italijo 949.000.000 Kč.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Vprašanje povišanja sladkornih monopolnih taks. Iz Beograda poročajo: V upravi državnih monopolov se pretresa vprašanje o povišanju monopolne takse na sladkor. Po nekem predlogu bi se imela povečati taksa za 100 odstotkov.

Vino. Ker ni izvoza, je položaj na našem trgu precej neugoden, vendar so cene precej visoke. V Dalmaciji se je popravil položaj, ker je največ povpraševanja po 13 do 15 odstotnem vinu in sicer po belem in črnem, posebno v srednji in južni Dalmaciji, kjer stane hektolitrska stopinja 115 do 125 K, najboljša vrste tudi po 150 K. V južni Srbiji so se zaloge znatno zmanjšale, vsled česar gredo kupci v Banat, kjer je bil doslej položaj slab. Na drugih trgih ni spremembe.

Pred povišanjem monopolne takse za sladkor. V upravi državnih monopolov se razpravlja o vprašanju povišanja monopolne takse na sladkor. Po gotovem stavljenem predlogu bi se imela povišati taksa za 100 odstotkov.

Trgovina in cene dalmatinskih vin. V Bakru stoji nad 50 naših ladij naloženih z dalmatinskim vinom. Vina so večinoma iz okraja Šibenik in Korčula. Cene vina so v Šibeniku nekaj padle. Vino z 12 odstotki alkohola ponujajo po 1200 K za hl. Na drobno prodajajo po 16 K liter.

Znižanje cen češkega eksportnega sladkorja. Češkoslovaška sladkorna izvozna družba je znižala ceno vseh vrst sladkorja za izvoz za pol čl. krone. Na ta način je dobila sladkorna cena pariteto svetovnega trga.

Denarstvo.

Pogajanja za ameriško posojilo. V seji ministrskega sveta je bila v načelu sprejeta ponudba za posojilo naši državi v znesku 100 milijonov dolarjev. Pogoji, katere stavijo Amerikanci, so sledeči: 30 odstotkov se izplača v gotovini, ostalo pa se investira tako, da se izvrši 20 odst. nabavk v Evropi, drugo pa v Ameriki. Za blago, ki se nabavi v Ameriki, se plača evropska cena dotičnega blaga plus 5 odst. Kar se tiče kurza in obrestovanja se plača pariteta 75 s 5 odst., pariteta 80 s 7 in pol odst., pariteta 85 pa z 8 odst. Posojilo je vezano na gradnjo, ne pa na eksploatacijo naših železnic. Finančni minister dr. Kumanudi je pooblaščen, da se sestane z ameriški delegati, ter da zahteva spremembo ponudbe v toliko, da dobi vlada izplačanih 40 %, mesto ponudeni 30 odstotkov celega zneska v gotovini in ostanek v blagu.

Zamenjava grških bankovcev v naši državi. Iz Beograda poročajo: Držav-

ljani SHS, ki imajo grške bankovce, naj se javijo pri grškem poslaništvu, ali konzulatu zaradi zamenjave denarja, ker se do 8. maja vzamejo iz prometa dosedanje drahme. To morajo napraviti tudi oni, ki imajo zahteve v Grčiji.

Žrebanje posojila iz leta 1895. Včeraj dopoldne se je vršilo v Beogradu žrebanje posojila iz leta 1895. Amortiziranih je bilo 1922 komadov obveznic za 4 odst. s 96 serijami, vsaka serija po 20 števil.

Kovani denar v Rusiji. Kakor poročajo listi, je začela sovjetska vlada iz zaplenjenih carskih dragocenosti kovati zlati in srebrni denar.

Obtok bankovcev na Angleškem. Po izkazu z dne 31. marca je bilo na Angleškem za 122 milijonov in 719.000 funt sterlingov bankovcev v obtoku. Po prejšnjem izkazu se je ta za 1.015.000 funtov zvišal.

Carina.

Carine prosti uvoz. Po rešenju ministrskega sveta so prosti uvozne carine: vrednostni papirji, menice, čeki, kuponi in akcije (tiskovine).

Promet.

Poprava vagonov v Jugoslaviji. Ministrstvo za promet je dodelilo Brodski tvornici 2500 vagonov v popravilo.

Ameriške ponudbe za zgradbo železnic. V ministrstvu za promet se je osnovala komisija, ki proučava predlog ameriškega konsorcija, kateri je naši vladi stavil ponudbo za zgradbo nekaterih lokalnih železnic.

Prometne omejitve. 1. Sprejemanje in odpošiljanje vsakovrstne sporovozne robe za Bosanski Brod tranzit je do nadaljnjega ukinjeno. Dovoljeno je sprejemati in odpošiljati živad, premog, br-zopokvarljivo robo, tobak, selitveno blago, pošiljke za državne rudokope, ter vojaške in državne pošiljke. 2. Radi prenatranosti postaj Beograd in Zemun je sprejemanje in odpošiljanje vsakovrstne robe za Beograd loko in Zemun loko do nadaljnjega ukinjeno. Dovoljena je brzovozna komadna roba in bropokvarljiva roba; v vozovnih nakladah živad, režijske pošiljke in ko-nečno vojaške pošiljke predane od vojaških oblasti z uputnicami. Medpotne pošiljke naj iztečejo. 3. Sprejemanje in odpošiljanje brzovozne in sporovozne robe v vozovnih nakladah potom ponovne predaje za postajo Eydtkuhnen loko in tranzit je zopet dovoljeno. 4. V objavi šte. 4 črtajte pod upravo Češkoslovaška državna železnica točko 11. 5. Sprejemanje pošiljk za »Spiritus-fabrik Hodoleinc«, za vse kolodvore v Olomoucu (Olmütz) je zopet dovoljeno. 6. Nadalje razveljavimo naše br-zojavke št. 428, 716, 827, 828, 816, 818 in št. 1119.

Povišanje železniške tarife v Nemčiji. Kakor nam javljajo iz Berlina, namerava ministrstvo za promet ponovno zvišati tarifo za prevoz blaga na železnicah, in to s 1. aprilom, ter za 20 %.

Kmetijstvo.

Umetna gnojila. V naši državi je danes cena kalijevi soli 120 Din. za kvintal, superfosfatu s 16 odstotki fosforne kisline po 140 Din. kvintal, čilskemu solitru pa po 300 Din. kvintal.

Naznanila trgovske in obrtniske zbornice v Ljubljani.

Ljubljanski trgovec ali tudi privatne osebe, ki bi se zanimale za prevzete zastopstva inozemskih tvrdk in za prodajo inozemskega blaga na letošnjem velesajmu v Ljubljani, naj sporoče nemudoma svoje natančne naslove trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Les za zaboje. Neka italijanska tvrdka prosi, da bi ji doposlali interesente, ki bi hoteli dobaviti les za zaboje, svoje ponudbe. Natančne dimenzije in količine lesa, kakor tudi naslov dotične tvrdke so interesentom na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Hrastov in bukov les. Neka argentinska tvrdka bi rada stopila v kupčijske zveze s tvrdkami, ki bi hotele izvažati slavonski, hrastov in bukov les. Natančnejši naslov je interesentom na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Importnim in eksportnim tvrdkam ter zastopstvom, ki se zanimajo za

vzpostavitev trgovskih zvez s tvrdkami v Nemški Avstriji, naznanjamo, da dobijo pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani vprašalne pole v izpolnitev.

Razno.

Davčne doklade povišajo za 100 odstotkov. Prvi odsek finančnega odbora je imel dne 12. t. m. sejo v finančnem ministrstvu. Razpravljali so o finančnem zakonu za leto 1922. Odsek je pristal na povišanje državnih doklad za 100 odstotkov. Prihodnja seja bo v doglednem času.

Automobili na račun reparacij. Sa-obračajni minister je imenoval posebno komisijo, ki je določena, da izvrši pregled in prejem avtomobilov, koje bo prejelo ministrstvo po odloku reparacijske komisije od Nemčije na račun vojne odškodnine.

Občni zbor Odseka za lesno industrijo Zveze industrijcev v Ljubljani. Odsek za lesno industrijo sklicuje redni občni zbor za poslovno leto 1921 v soboto dne 29. aprila 1922 ob 14. uri (ob dveh popoldne), ki se vrši v sejni dvorani Mestnega magistrata v Ljubljani. — Dnevni red obsega točke predvidene v statutu zveze industrijcev. — Lesni industrijci, ki niso člani Odseka, zamorejo prijaviti svojo udeležbo v pisarni Odseka, Aleksandrova cesta št. 5 pritličje desno, kjer se jim izstavijo začasne izkaznice.

Veliko skladišče v luki Bratislava. Kakor čujemo, zida »Bohemia« mednarodne špedicijske d. d. v Pragi z sodelovanjem neke češke banke v luki Bratislava, veliko skladišče, katero bode že meseca maja končano. Skladiščni prostori presegajo 3000 kvadratnih metrov in se zamore v njih zložiti do 16.000 ton, ter so na najmodernejše opremljeni. Tako ima posebni oddelek za hlajenje, nadalje »Silo« za hranitev žita itd. Ustanovitev konsignacijskih skladišč bo interesentom olajšano na ta način, da se dovoljuje na vse, v tem skladišču shranjeno transitno blago, carinskimi in železniškimi uradi 12 mesečni reekspedijski rok, z upravičenjem do znižanih čl. eksportnih železniških tarifov. — Importerjem in eksporterjem je s tem dana prilika, da lahko imajo svoje blago v temu skladišču po celo leto in pričakujejo za nje ugodno konjunkturo. Družba »Bohemia« ima že več kot dve leti svojo podružnico v Beogradu.

Rezultat podpisovanja češkega posojila na Angleškem. Podpisovanje čehoslovaškega posojila v Londonu v znesku 10 milijonov funtov sterlingov se je že začelo. Prvi obrok posojila v iznosu 2.8 milijonov funtov sterlingov je bil podpisan tekem dveh ur. Podpisovanje se je začelo ob 9. uri predpoldne a že ob pol 11. se je zaključilo, ker so financisti, banke in publika tekem 1 in pol ure že večkrat podpisali svoto, katero se je zahtevalo. Temu se ni niti čuditi, ker to prvo veliko čehoslovaško posojilo so dale v podpisovanje tri glavne angleške finančne tvrdke: M. M. Rothschild in sinovi; Bratje Bering in drug; I. Henri Šreder in drug. — Z druge strani pa je ta sijajen uspeh podpisovanja posledica dobre situacije denarnega tržišča, ker je denarja v izobilju na razpolago. K dobremu rezultatu podpisovanja je pripomoglo v znatni meri tudi dejstvo, da so Čehi že prej pripravljali teren za posojilo s tem, da so dajali v angleške liste članke o ugodni gospodarski situaciji republike.

Povišanje cen premoga v Poljski. V dombrovskih rudnikih in gornješlezjskih rudnikih, kateri so svoječasno pripadali Pruski, se je cena premoga za izvoz povišala s 1. aprilom za 20 odstotkov.

Konkurz genovske banke. »Banque de Crédit Commercial et Agricole« v Genfu je prišla v konkurz. Aktiva znašajo 200.000 frankov, pasiva pa 650 tisoč frankov.

Norveški državni kredit za banke. Norveški parlament je odobril kredit od 25 milijonov kron za pomoč bankam, koje so prišle v težak položaj, a teh je, kakor čujemo, na Norveškem precejšnje število.

Pridelovanje riža in bombaža v Indiji. Po poročilu mednarodnega poljedelskega zavoda, urada za splošno statistiko v Rimu, je bilo lanako leto

32.032 tisoč ha polja obsejanega z rižem; proti letu 1920 se je povečala obsejana površina za 3.5 odstotkov, proti letom 1915 do 1919 povprečno za 2.7 odstotkov. — Kar se tiče bombaža, se ceni njegov pridelek lansko leto na 7856 tisoč stotov proti 6580 v letu 1920 in proti letom 1915 do 1919 povprečno 7575. Letošnji pridelek bombaža je namreč 119.4 odstotkov predlanskega pridelka ter 103.7 odstotkov povprečnega pridelka 1915 do 1919 l., dasi je bila obsejana površina v 1921 l. 7225 proti 7976 ha v predlanskem letu.

Tržna poročila.

Novi Sad: Bačka oziroma sremska pšenica (78 kg) 1750 K, bački ječmen (63 do 64 kg) 1250 K, bački oziroma sremski oves 1235 K, moka št. 0 2400 kron, svinjska mast, postavljena na železnico v Bački, 8200 K.

Cene lesu. Hrast: prvovrstni hlodi 3800 K, slabše blago 2600 K, drugovrstni hlodi 1600 do 1100 K. Hrastovi hlodi za furnire 3400 do 4600 K, najfinejši hrastov les 7000 do 8200 K, hrast za zrcalni rez 9000 do 13.000 K, izbrano hrastovo blago 13.000 do 17.000 K; hrastove deske do 5 cm debele 6000 do 8000 K, nad 5 cm pa 7000 do 8600 K. — Mehki les, rezano blago 1500 do 1700 kron, tesan les 900 do 1100 K. — Bukov, hlodi brez grč 600 do 700 K; breza, hlodi za cveke 600 do 700 K; rudniško jamski les III. vrste 340 do 350 K za 1 kubični meter. — Kostanjev les za tanin (čreslovino) 1 kg po 120 K. — Hrastovi železniški pragi komad 90 do 120 kron. Bukova drva 1000 do 1200 K, mehka drva 800 do 900 K za 1 seženj. ste 5.20, II. vrste 4.30, III. vrste 3.40, biki I. vrste 5. 80, II. vrste 4.60. Cene so navedene v lirah.

Cene živini v Italiji. Iz Milana poročajo, da so tam sledeče cene za kilogram žive teže: voli I. vrste 5.90, II. vrste 5.40, III. vrste 4.40, krave I. vr-

Borza.

Zagreb: devize: Berlin 25—25.50, Bukarešta 60—61.25, Milan 395—400, London 320—326, Newyork ček 72.50 do 74.50, Pariz 670—695, Praga 143 do 150.50, Svica 1425—1450, Dunaj 0.92 do 0.98, Budimpešta 9.30—9.50, Varšava 2. Valute: dolar 72—72.50, funti 815, franki 670—685, marke 26.50—28, lire 390—395.

Jadranska banka 280—300.

Ljublj. kreditna banka 248.

Ljublj. strojne tovarne 210.

Trb. premogokopna družba 260—265.

Beograd, devize: Dunaj 0.98, Berlin 25.50, Pešta 9.60, Bukarešta 62, Rim 402, London 323—325, Newyork 78 do 75, Pariz 685, Praga 148. Valute: avstr. krone 1.10, leji 59.

Curih: Berlin 1.78, Newyork 514, London 22.72, Pariz 47.85, Milan 27.92, Praga 10.25, Budimpešta 0.65, Zagreb 1.66, Varšava 0.14, Dunaj 0.06%, avstr. žig. krone 0.06 sedem osmink.

Trgovci, Industrijalci

nabirajte

darujte za

Trgovski dom

Darila sprejema

„Trgovski dom“, Ljubljana

Gradšče 17.

Sava Sekulić

agenturno - komis. zavod v Sarajevu sprejerna zastopstva kakor tudi vsakovrstno blago v komisijo.

Erjavec & Turk Lesene žeblice za čevlje

PRI „ZLATI LOPATI“
trgovina z železnino
in cementom
Ljubljana, Valvazorjev trg 7
preje Hammerschmidt (Mühleisen)
nasproti Križanske cerkve.

izdeluje
Tovarna lesenih žeblic
Ivan Seunig ml.
Tucen pod Smarno goro pri Ljubljani.

Mednarodni transporti
Antonio Biancheri & Comp., Postojna
Centrala: Ponteba.
Podružnica: Postojna (Poštni predal 17), Villach (Poštni predal 51)
Agentura: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.
Oprema vsake vrste blaga.
Specijalna odprema živil, žive in zaklane
živine v kateri koli kraj.
Vsa naročila za Jugoslavijo sprejema medn.
trg. sped. in sklad. d. d. »Orient«, podružnica
Ljubljana, Sodna ulica šte. 3.

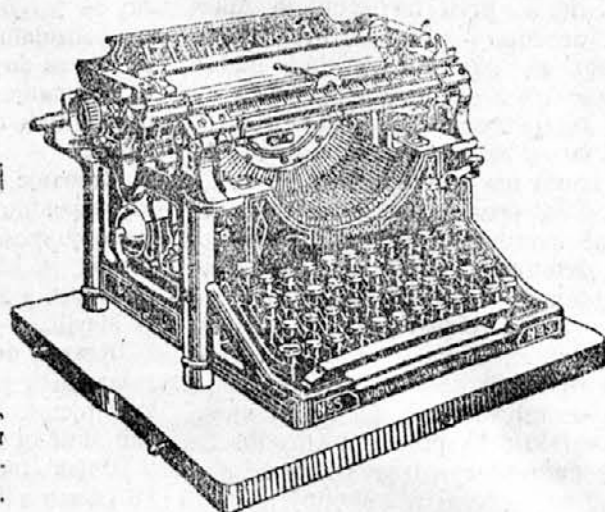
Ustanovljeno leta 1896

Underwood

najboljši ameriški pisalni stroj sedantost

Opalograph

razmnoževalni aparat, razmnožuje strojno in ročno pisavo polom neizrabljive steklene plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.
Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

SEMENA

za vrt in polje, zajamčeno pristna
VIKTOR KORSIKA, Ljubljana, Kongresni trg.

Pridatke za Nat. Reg. blagajne

kontrolne trakove, šekovne zvitke, barvo itd.
dobavlja ANTON RAVHEKAR, Ljubljana,
Pred Kofijo 20. Glavna zal. pridelkov NRK.

AVTO

bencin, pnevmatika, olje, mast, vsa povrnila in vožnja. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi **Jugo-Avto, d. z. o. z.** v Ljubljani.

Tovarniška zaloga.

Matija Trebar
Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 6.
Telefon 539.

Zdravilišče Rogaška Slatina.

Postaja Grobelno na Južni železnici in od tam po lokalni železnici v Rogaško Slatino. Zdravilišče, kjer se pijejo 3 vrste najboljših zdravilnih vod (Tempel, Styria, Donati).

TEMPEL-VRELEC

Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in presnavljanje.

STYRIA-VRELEC

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku, boleznim jeter in ledvic, sladkorni bolezni.

DONATI-VRELEC

Najmočnejši vrec svoje vrste. posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, žolčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, hemoroidom, putiki i. t. d.

Rogaška Slatina je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh alkalično-solaničnih rudninskih kislinskih slatin najbogatejša na ogljikovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživljajoča pijača; obenem po tudi najboljše sredstvo, s katerim se obvaruje v mrzličnih krajih mrzlice.

Rogaška Slatina je najmodernejša in največje zdravilišče v celi Jugoslaviji. Hydroterapija, elektroterapija inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, slane, smrečne, parne, žračne, solčne kopeli in kopeli z vročim zrakom. Zdravljenje z mlekom in sirotko. Dietetska restavracija. — Lastni vodovod za pitno vodo. 228 m nad morjem ležeče. Stalni poštni in brzojavni urad. Velika kopalniška dvorana, bralna soba, lepe jedilnice, dobre restavracije, kavarne, slaščičarne, terase, sprehajališča, vojaška godba. — Pogoste priredbe plesov, umetniških in navadnih koncertov, tombole. Izposojevalna knjižnica, lepi parki itd. Živahen poštni in vojni promet. Avtomobil in vozovi stoje gostom na razpolago.
Sezija od 1. maja do 30. septembra.

Ravnateljstvo drž. zdravilišča Rogaška Slatina.

Na drobno!

Na debelo!

Vse vrste usnja: boks, ševro, črni in barvani, prodaja trgovina usnja

J. MARCHIOTTI, LJUBLJANA
Sv. Petra cesta šte. 30.

Elektrotehnično podjetje

Leop. TRATNIK

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25 — Maribor, Koroška cesta 3.

Naprava kompletnih elektrarn za vsako napetost. — Zaloga raznih strojev, svetil, žarnic in inštalacijskega materiala — Popravlja elektromotorjev.

Naslov za brzojavke: Motor Ljubljana. — Naslov za brzojavke: Motor Maribor.

Načrte in proračune na zahtevo.

Veletrgovina A. Šarabon v Ljubljani

priljubljen
špecerijsko blago
raznovrstno žganje
moko
in deželne pridelke
raznovrstno rudninsko
vodo,
Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave
z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

Mavec - gips portland in roman-cement

nudi po najnižji ceni
Kosta Novakovič
veletrgovina s stavbenim
materijalom
Ljubljana,
Miklošičeva cesta šte. 13.

M. KUŠTRIN LJUBLJANA

Tehniško in elektrotehniško podjetje. Trgovina s tehničnimi in elektrotehničnimi predmeti na drobno in na debelo. Velika zaloga vseh vrst gumija, kolesne in avtomobilске pnevmatike. Slavno zastopstvo polnogumijastih obročev iz tovarne »WALTER MARTINY«. Na razpolago je hidravlična stiskalnica za montiranje polnogumijastih obročev.
Centrala: **LJUBLJANA, Rimska cesta šte. 2.**
Telefon šte. 588. Brzojavi: **Kuštrin Ljubljana.**
Podružnice: **LJUBLJANA, Dunajska cesta šte. 20.** Telefon šte. 470.
MARIBOR, Jurčičeva ulica šte. 9. Telefon šte. 133.
BEOGRAD, Knez Mihajlova ulica šte. 3.
Zastopstvo za aparate „Fleco“ proti lomljenju svedrov.

Delniška glavnica:
K 20.000.000.—

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezervni zakladi:
K 6.500.000.—

Podružnice:
Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec.

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica šte. 1.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Telefoni šte. 146, 458.
Brzojavke: Eskomptna